

Brno 18.3.2013
SRS 013621/2013

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00, Brno

Zpráva č. 1 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.1.– 17.3.2013

1. Počasí

Sledované období se vyznačovalo typickou zimou, bohatou na srážky. Celkem spadlo 80-120 mm ve formě sněhu i deště. Nejchladnějším obdobím byla druhá polovina ledna, kdy se teploty i přes den držely pod bodem mrazu. Nejchladněji bylo v noci 27.1. s naměřenou teplotou v Oblekovicích -11,7 °C, v Brně -13 °C. Na přelomu ledna a února následovalo prudké oteplení, nejvyšší denní teplota byla naměřena 31.1. (Oblekovice +13,2 °C, Brno 9,6 °C) a teploty nad nulou zůstaly i přes noc.

Únor byl stejně jako leden bohatý na srážky, s minimem slunečního svitu. Maximální teploty vzduchu byly naměřeny 28.2. (+5,4 °C v Kroměříži, +7,6 °C v Brně), naopak minimální teplota nejvíce klesla dne 21. a 22. února na hodnotu -9 °C v Kroměříži, -6,1 °C v Brně. V první dekádě března došlo již k tradičnímu, krátkodobému oteplení, kdy denní teploty vystoupaly až na +15 °C (Oblekovice, 6.3.). Noční teploty kolem nuly, nebo slabě pod nulou. Ve druhé dekádě března se postupně ochladilo, vrátilo se zimní počasí se sněhovými přeháňkami a průměrnými denními teplotami -1 až -10 °C (Lysice, 17.3.).

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Charakter letošní zimy přál dobrému přezimování trvalých kultur i ozimých plodin. Vlivem dostatečné vláhy jsou porosty ozimých obilnin i řepky ozimé dobře zapojeny a rychle regenerují.

Ze škodlivých organismů se v obilninách často vyskytuje šedobílá a růžová sněžná plísnovitost obilnin se slabou až střední intenzitou. Počasí rovněž přálo populaci hraboše polního, který se vyskytuje plošně se střední až silnou intenzitou. Probíhá setí jarního ječmene, hrachu a máku. Ozimé plodiny jsou přihnojeny. Pokračuje řez révy vinné a ovocných dřevin.

OBILNINY

JEČMEN OZIMÝ (RF 25-29 BBCH)

Růstová fáze: pátá odnož viditelná až 9 a více odnoží viditelných

Všeobecně velmi slabé výskyty **vymrznutí ječmene** byly zjištěny na okrese Brno-venkov i Znojmo.

První výskyt **askochytové skvrnitosti listů obilnin (*Ascochyta spp.*)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Plaveč, 11.3.).

První výskyt **tmavohnědé skvrnitosti ječmene (*Ramularia collo-cygni*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Plaveč, 11.3.).

První výskyt **sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis*)** na listech byl zjištěn na okrese Uherské Hradiště (Drslavice, 4.3.) a Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 7.3.).

První a zároveň lokálně střední výskyt **tyfulové plísňovitosti obilnin (*Typhula incarnata*)** na pochvách listů byl objeven na okrese Brno-venkov (Žabčice, 5.3.). První výskyt se slabou intenzitou byl objeven na okrese Znojmo (Plaveč, 6.3.). Plošný střední výskyt zaznamenán v okrese Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 7.3.).

Pozorování napadení rostlin se provádí v době začínající jarní vegetace a rovněž koncem odnožování (29–30 BBCH). Hodnotí se napadení porostu při úhlopříčném průchodu.

Preventivní ochranou je podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátorů růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

Lokální silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v porostu byl sledován na okrese Brno – venkov (Žabčice), Uherské Hradiště (Nedachlebice).

Sledování a ošetření viz. pšenice ozimá.

PŠENICE OZIMÁ (RF 21-29 BBCH)

Růstová fáze: první odnož viditelná: počátek odnožování až 9 a více odnoží viditelných

Všeobecně velmi slabé výskyty **vymrznutí pšenice** byly zjištěny na okrese Brno – venkov i Znojmo.

První výskyt **tyfulové plísňovitosti obilnin (*Typhula idahoensis*)** na pochvách listů byl objeven na okrese Brno-venkov (Smolín, 5.3.). První a zároveň lokální střední výskyt byl zaznamenán na okrese Znojmo (Kuchařovice, 6.3.).

První výskyt **sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis* var. *nivalis*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Hodonice, 4.3.) a Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 7.3.).

Pozorování napadení rostlin se provádí v době začínající jarní vegetace a rovněž koncem odnožování (29–30 BBCH). Hodnotí se napadení porostu při úhlopříčném průchodu.

Preventivní ochranou je podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátorů růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

Všeobecně střední až silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v porostu byly sledovány na okrese Brno–venkov (Smolín) i Znojmo (Hodonice, Jaroslavice, Našiměřice, Tasovice nad Dyjí). Břeclav (Kašnice, Klobouky, Boleradice, Kobylí, Bořetice).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby, České inspekci životního prostředí a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

ŽITO OZIMÉ (RF 25 BBCH)

Růstová fáze: pátá odnož viditelná

První výskyt **sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis* var. *nivalis*)** se střední intenzitou na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Velký Karlov, 7.3.).

Lokální silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v porostu byl sledován na okrese Znojmo (Velký Karlov, 7.3.).

Sledování a ošetření viz. pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

Růstová fáze: 6 až 9 a více listů vyvinuto

Všeobecně velmi slabé výskyty **zimního mrazového poškození vrcholu řepky** byly zjištěny na okrese Brno–venkov i Znojmo.

První výskyt **černí (Cladosporium spp.)** na listech poškozených mrazem byl objeven na okrese Brno-venkov (Smolín, 8.3.) i Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 4.3.).

První výskyt dospělce **blýskáčka řepkového (Meligethes aeneus)** v Mörickeho misce byl nalezen na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 11.3.), Uherské Hradiště (Drslavice, Nedakonice, 7.3.).

První výskyt imag **dřepčíka černonohého (Phylotreta nigripes)** v Mörickeho misce byl objeven na okrese Brno–venkov (Smolín, 8.3.) i Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 7.3.).

První výskyt imag **dřepčíka olejkového (Psylliodes chrysocephala)** v Mörickeho miskách byl zjištěn v okrese Zlín (Dolní Ves, 7.3.).

První výskyt imag **krytonosce čtyřzubého (Ceutorhynchus quadridens)** v Mörickeho misce byl zaznamenán na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 11.3.), Zlín (Dolní Ves, 11.3.) a Uherské Hradiště (Drslavice, Nedakonice, 11.3.), Břeclav (Horní Bojanovice, 11.3., Hrušky, 12.3.).

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžíce kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (Ceutorhynchus napi) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

Střední až silné výskyty **hraboše polního (Microtus arvalis)** v porostech byly sledovány na okresech Brno–venkov (Smolín), Znojmo (Bohutice, Jaroslavice, Tasovice nad Dyjí), Břeclav Břeclav (Kašnice, Klobouky, Boleradice, Velké Bílovice, Kobylí), Uherské Hradiště (Kněžpole).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby, České inspekci životního prostředí a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 00 BBCH)

Růstová fáze: zimní dormance, pupeny uzavřeny a kryty šupinami

Lokálně střední výskyt vajíček **svilušky ovocné (Panonychus ulmi)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Velké Bílovice, Strachotín, Velké Němčice).

Líhnutí vajíček svilušky ovocné se sleduje 1x týdně od fenofáze rašení (53 BBCH). Na pěti náhodně vybraných místech výsadby se odebere na počátku rašení po jedné větvičce s vajíčky svilušky. Z každé větvičky se odřízne štítek kůry obsahující cca 100 vajíček a opatrně (aby se vajíčka nepoškodila) se přilepí štěpařským voskem apod. na podložní mikroskopické sklíčko nebo na dřevěnou destičku. Kolem štítku se vytvoří souvislý rámeček nanesením lékařské vazelíny, podložní

sklíčka nebo dřevěné destičky (celkem pět) se zavěsí na pěti různých místech sadu do korun stromů a pravidelně se sleduje průběh líhnutí.

Ošetření akaricidy proti svilušce se signalizuje při zjištění 70–75% vylíhlých larev ze zimních vajíček na neošetřených stromech.

Lokálně střední až ohniskový silný výskyt živých štítků **štítenky zhoubné (Quadraspidiotus perniciosus)** na letorostech stromů v okresech Břeclav (Velké Bílovice, Mor. Žižkov, Velké Němčice), Znojmo (Hrádek u Znojma), Zlín (Žlutava, 10.1.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 14.1.).

Ohniskový střední výskyt štítků s vajíčky **štítenky čárkovité (Lepidosaphes ulmi)** byl zaznamenán na okrese Břeclav (Velké Bílovice, Popice), Zlín, (Žlutava 10.1.).

HRUŠEŇ (RF 00 BBCH)

Růstová fáze: zimní dormance, pupeny uzavřeny a kryty šupinami

První výskyt imag **mery skvrnitě (Cacopsylla pyri)** na větvích zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 7.3.).

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 00 BBCH)

Růstová fáze: zimní dormance, pupeny uzavřeny a kryty šupinami

Lokálně silný výskyt živých štítků **puklice švestkové (Parthenolecanium corni)** byl zjištěn v okresech Břeclav (Němčičky, Kobylí).

Zjišťování výskytu puklice švestkové se provádí na náhodně zvolených stromech na různých místech výsadby. V období před nebo nejpozději při rašení se odebere vzorek 20 dvou až tříletých, 20 cm dlouhých částí větví s plodonosným obrostem zkráceným na cca 1 cm (celkem 4 m). Na odebraných větvích se zjišťuje celkový počet přezimujících stadií – štítků.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahové hodnoty 25 a více štítků puklice švestkové na 1 m délky větví.

Lokálně střední výskyt štítků **štítenky zhoubné (Quadraspidiotus perniciosus)** na větvičkách byl objeven na okrese Znojmo (Bohutice).

BROSKVOŇ (RF 00 BBCH)

Růstová fáze: zimní dormance, pupeny uzavřeny a kryty šupinami

V průběhu desátého týdne byly splněny teplotní podmínky pro první jarní ošetření proti **kadeřavosti listů broskvoně (Taphrina deformans)**. Většina výsadeb v jihomoravské oblasti byla ošetřena.

Při dosažení sumy 800 °C jsou patrné první pohyby šupin. Zpravidla se ošetřuje při hodnotě 1100-1200 °C SAT7, vhodné je začít již při hodnotě nad 1000 °C SAT7.

ZELENINA

ČESNEK

Houbomilka česneková (Suillia univittata) přezimují dospělci, samice kladou vajíčka na báze listů.

Chemické ošetření je třeba zahájit v době, kdy denní teploty dosáhnou 10°C a více. Účinné je i přikrytí porostu netkanou textilií.

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing.Kopřivová Eliška